

دفتہ عزنہ

صالی : ۱ و ۲

عربیہ - مائونہ اول ۱۹۲۶

سجی جلد

دار الفنون

ادبیات و فلسفہ ، تاریخ ، جغرافیا ، ادبیات

ایک آیدہ بر نشر اول نور

مندرجات

احمد رفیع
فائز صبری
احمد رفیع
حامد صبری
علی فوار
نجیب عاصم
یوسف برج

دیوشیرمہ اصولی ، عجی اوغلانلر
جوغرافیا توصیفلرنده ناظم اصوللر
قبریس و تونس سفرلرینه عائد رسمی وثیقہلر
مختلف دورلرده آنادولونک یوللری
قرہ دکز ییطر فلغنک اخلاالی و لوندرہ قونفرانسی
علم لسان
کتابیات

استانبول - می مطبعہ

۱۹۲۷

جوغرافيا توصيفلرنده ناظم اصولار

جوغرافيا سياحت و تبعلرى

جوغرافيايه شو صوك سنه لرده مملكتتمزده لازم كلديكى قادار اهميت ویرلمكه باشلاندى. دارالفنون تدریساتنده جوغرافيا باشلى باشنه بر شعبه حالنه كتیریلدى. شمديلك پك زنكین دكل ایسه ده آز بر همت ایله تكمل ایتدیر یله یله جك بر جوغرافيا دارالمساعیسی تشكیل ایدلدى. بوراده كنچ مدرس و معلملر من استقبال ایچون حاضر لانیورلر و كنجلكه عصری جوغرافيا فكرلرینی تلقین ایدیورلر. ایلریده عضو ایتدیر یله جك بر جوغرافيا جمعیتك تمللرینی احضار ایتك اوزره ارکان حربیه عمومیه من بر جوغرافيا انجمنی یاپدی وانجمن، مساعیسنك اساسلرینی حاضر لایه رق فعالیتیه باشلادی.

جوغرافيا علمنه قارشى مملكتك كوسترديكى بو علاقهلر پك بويوك بر احتیاجدن دوغمش اولدقلرینه نظراً دقتله تعقیب ایدلمكه دكر. فی الحقیقه بز مملكتتمز جوغرافياسنی مع التأسف بیلمیورز. وطنمز حقنده یازلمش علمی كتابلر پك آز. مختلف طبیعی ناحیه لر مركز جوغرافی توصیفلری هنوز تثبیت ایدلمه مش. بو توصیفلری میدانه كتیرمك ایچون مملكتتمز حقنده شمدي یه قادار مختلف لسانلرده یازلمش اولان كتابلری بر كتبخانه ده طویل مق و بو تبعلری یایمق ایله مكلف مدرس و معلملر یتشدرمكه چالیشمق کافی تدبیرلر دكلدر. بونك ایچون تامین اولونه جق بر نقطه داها واردركه اوده طبیعی، بشری، اقتصادی هر نوع وصف و شكلكلرك، حادثه و هیئتلك هپیرلی یرنده مشاهده و تدقیق در. بوده عالملر مركز، جوغرافيا متخصصلر مركز مملكتتمزك هر طرفنی صره سیله كزوب دولاشمه لری ایله ممكن اولور.

استانبول دارالفنونی جوغرافيا شعبه سی اولجه شهر جوارنده بعض تنزهلر و تطبیقات درسلى ترتیب ایدردی. حتی ده اوزون سیاحتلر ایچون ده حاضر لقلر یاپیلیوركن حادثات بونلرك تحقنه مانع اولمشیدی. بو تشبثلك یكیدن احیاسی پك شایان تمنیدر. مدرس و معلملر من برلشملى، طلبه لر یله برلكده هر سنه وطنك معین بر كوشه سنی تدقیق ایتلى. بو سیاحتلر تعطیل آیلرنده لا اقل بر هفته و ممكن اولورسه برایكى آى قدر سورملى و عودتده دارالمساعیده طلبه طرفندن بو سیاحتلر حقنده حاضر لانه جق تجربه یازیلری مناقشه ایدلملى

ومدرس ومعلملر كندى تدقيق و تتبعلرني برر كتاب حالنده نشر ايتملى. آوروپا و آمريكا دارالفنونلرنده بويله جوغرافيا كزينتيلرى دائما ترتيب ايديلير. بوتنزهلره اك مقتدر مدرسلر و معلملرله طلبه اشتراك ايدر. مختلف جوغرافيا جمعيتلرى ده بو طرز تنزهلره علاقه كوستر و جوغرافيا علمنك ترقيسنه يارديم ايتمكى بر وظيفه بيلير. بو كزينتيلرك مصرفنى دارالفنونلر تسويه ايدر. نقليه واسطهلرى، كيديلن شهرلرده كى اوتلار و لوقنطهلر بويله هيئتله بويوك سهولتلر كوستر؛ تعرفهلرده، فياتلرده برچوق تنزيلات ياپارلر. بوسياحتلر بعضاً مختلف ملتلر آره سنده ياپيلير. بر قاج مملكت دارالفنونى بوتنزهلرى بر آرده ترتيب ايدر. هر منطقه ده، احوالينك دارالفنونى عالملى آرقداشلىرینه دلالت وظيفه سنى كورور. بوضورتله طبيعى و بشرى جوغرافيا اعتباريله دقته دكر مختلف ناحيهلر باشقه باشقه اصوللر تعقيب ايدن متعدد دارالفنون هيئتلى طرفندن بر آرده تدقيق ايدوب و كورولن شكللر و حادثهلر اوزرنده فائدهلى مناظرده و مناقشهلر ياپملى اولور.

ارض اوزرنده ظهوره كلن طبيعى حادثهلرك وبونلرك تاثيرى آلتنده بيك
تبعيلده فكر
دورلو شكللر آلان بشرى فعاليتلرك منشأئى، تكون طرزلرى و تابع
اولدقلى قانونلر حقه ده هر وقت جوغرافيا عالملىنك فكرى بر دكلر.
ايشته بويله جولانلر اثناسنده عالملر دوغريدن دوغروى يه شكل ويا حادثه نك قارشيسنده
كندى فكر و نقطه نظرلرني ايضاح ايله استناد ايتدكلرى نظريدى، معارضلرینه قارشى
مدافعه ايدرلر. فى الحقيقه هر جوغرافيا متخصصى يشاديغى واكچوق تتبع ايتدىكى محيطده كى
حادثهلر اوزرنده يالكز كوردىكى، بيلدىكى تاثيرلرى حسابده داخل ايدر و بونلره كوره
برنتيجه اورتايه آتار. بوكا پك غريب مثاللر كوستريله بيلير. مثلاً انكليز جوغرافيا شناسلرندن
رامزى Ramsay هر طرفدن دكلزلره چويريلن و همان هر يرنده طالغهلرك كورولتيسنى
طويق ممكن اولان بر مملكتده يشاديغى ايچون، طوپراغه كورولن شكل و عارضه لرني
ويرمكده دكلزلرك تاثيرى، نهرلرك ويا غمورلر ككندن زياده اولمى لازم كله چكنه پك طبيعى
اوله رق حكم ايتشىدى. بوجهته انكلترده اراضى شكللرندك اهم عامل دكلزلرك تاثيرى
اولديغى فكرينك دها زياده كوكلشمش اولمسنه تعجب ايديله مز. ايشته رامزى بو اعتبار
ايله دركه مثلاً غالر مملكتنده تصادف ايديلن بعض يايلالرك منشأئى دكلرك تاثيرينه عطف
ايتمش وبونلرى مركزلر آلتنده تشكىل ايتدكدن صوكره بطى برترفع نتيجه سى سويه بحر دن

خارجده قالان و بالاخره خارجي تأثيرلر ايله يونتلمش بولنان شكللر اولمق اوزره تعريف ايتميشدي . حال بوكه بر ديكر جوغرافيا متخصصي ، آمريقالی پاول Powell بو شكللری تماميله نهرلرک و سيلانلرک تأثيرلرينه بورجلی کورمشدر . چونكه پاول آمريقادە حکومات متحدهده بويوك برداخل اوواسنده دوغمش بويومش و حياتی بويوك برقطعه نك مرکزی ناحیه لرینی تتبع ايله کچيرمش برعالم اولمق صفتيله اوتەدن بری يالکيز قره اشکاللريله مشغول اولديغندن بو شکلرده دکزلرکده تأثيری اوله بيله چکني دوشونمکه سوق ايدلمه مشدر .

ديکر جهتدن بويله تنزهلرده عینی طوپراق شکللری اوزرنده مختلف جوغرافياشناسلرک قوللانقلری جوغرافيا توصيف اصوللری تدقيق ايديله رک هانکيسنک داها زیاده موفق اولدینی آراشدیریلیر . فی الحقیقه هنوز جوغرافيا متخصصلری آره سنده بو اصوللر حقندده تام برفکر اتحادی موجود دکدر . بردفعه شمالی فرانسهده صوربون دارالفنونی جوغرافيا پروفیسورلری و طلبه لری و صوربونه او سنه درس ویرمه چاغرلمش اولان آمريقادە هارورد دارالفنونی خواجهلرندن پروفیسور دهویس ايله برلکده یاپیلن بر تتبع سیاحتنده پروفیسور دهویس صوربون ارقداشلرینه : « شو کوردیککیز منظره یی توصیف ایچون قوللانديغکیز اصول نه در ؟ » سوألنی صورمش و هر برینک ویردیکی جواب ، شکل ، اسلوب ، طرز اعتباريله پک مهم فرقلر کوسترمشدی .

کورولپورکه بوکون جوغرافيا متخصصلری توصيف جوغرافی ایچون
جوغرافی ترقیقار معین بر اصوله مالک دکدرلر . بو اعتباريله انسان طبیعتيله : « بو اصوللردن
نه کری قالمس اک اییسی هانکیسی عجیا ؟ » سوألنی ایراددن کندینی آله میور . فقط
بو سوآلک جوابی صورت قطعیده ویريله بيله چک زمان نه بزم ایچون ، نهده سائر مملکتلر
ایچون هنوز کله مشدر . مملکتتمز هنوز جوغرافياچی نظریله تدقيق ایدلمش اولمדיنی کبی
بويوك مقیاسده طوپوغرافيا خریطه لر مزده هنوز تمام اولمدی . اولکه مزک طبیعی چهره لری
حقنده یازلمش مقاله لر و کتابلر و بشری ، اقتصادی تحولاته عائد منتظم ایستاتستیکلر موجود
دکدر . فقط بوتتبعلرک مکملآ یاپلدينی مملکتلرده بيله هنوز جوغرافيانک علمی تدقیقلری ،
مثلا ژه تولوژی ، نباتات و حیوانات تتبعلری قادار تکمل کوسترمیور . علمی جوغرافيا
هنوز نظریات دوره سنده . شو صورتله که مملکتلر ، قطعه لر ، طبیعی ناحیه لر حقنده جوغرافيا
علمنک اصولک ترقیلرینه کوره یازلمش کتابلر نادر در . انکلتزده بوکی اثرلر پک چوق دکدر .

فرانسهده كنيج دارالفنون مدرسلري مملكتلرينك اك مهم جوغرافياناحيهلري حقنده بعض شايان دقت مونوغرافيلر وجوده كتير مشلردر: واشه Vacher نك لوبه رري Le Berry ، دوماترون Demangeon ك پيقاردى La Picardie سى ، لوو نويل Levainville ك موروان Le Morvan ى كى . بو انجق ابي بر باشلانغيچدر . اسويچرده ، آوسترياده ، آلمان ياده دخی بو طرز اثرلر وار ايسهده بونلرده ژه ئولوژی يه چوق ير آيرلمش و جوغرافيا توصيفلري فضلده اهمال ايدلمشدر . بو كتابلرده تدقيق ايديلن بر ناحيه نك بوكونكي جوغرافي وجهه سنك قطعی و صریح بر توصيفنه پك اندر تصادف ايديلر . اراضينك ماضيسي و تاريخي حقنده ويريلن بر چوق تفصيلات آره سنده شمديكي شكل و وضعيتي بولوب چيقارمق ممكن دكلدر .

پك اسكي بر علم اولان جوغرافيا بو اعتبار ايله عجبانه دن ديكر علملردن داها كرى قالمش . پروفيسور دهويس بر تقريرنده بو تأخر ك سبيلري اوچ شكلده طوپلامشیدی :

(۱) جوغرافيا ، بالخاصه زمينك عارضه لرينه عائد اولان قسملري موجودات عضويه نك و يا خود قايلار ك آنجق ميقر و سقوطله كوروله بيلن بنیه لری کی یا لكز فن عالمك مالی دكلدر . اونلر هر كسك ماليدر . بو جهته جوغرافيانك قوللانديغي كلمه لر ، تعبيرلر هپ خلقك لساندن آلمشدر . بو جهته قطعی و علمی شكللره علم اوله ميورلر . مثلاً : داغ ندر ؟ بو كلمه بويوكلكي ، شكلي ، بنیه سي ، منشائي آيري بوتون شكللره هپ بردن ويريلن بر اسم . بو جهته بوشكللري ، خلقك و يرديكی اسملر ياننده كوستر دكلري خصوصيتلره كوره داها دوغري دها واضح اوله رق بيلديره جك بر چوق اسم واصطلاحلري يكي دن ياراتمق لازم كلش و بوده طبعی چوق زمان آلمشدر .

۲ [ايكنجي سبب جوغرافيانك اوزون مدت اختباري بر علم اولمق اوزره طائيسي در . شيمدي يه قدر سنه لرله فلان طاغك شو قدر مترو ارتفاعه مالك اولديغني ويا فلان شهر ك شو و شو طول و عرض دائره لری اوزرنده بولونديغني ويا شو ويا بو نهر ك فلان منطقه ده شو جهته دوغري آقاراق فلان دكزه دو كوليكني بيلمك كافي عد اولنوردی . بوتلقی عصر لر جه دوام ايتدی و جوغرافيا حادته لرينك معين بر تكامل قانوننه تابع اوله رق ايلريله ديكي فلسفه سي ، تماميله ايضاحي بر شكلده ، داها پك يكي وجود بولدی .

۳ [اوچنجي سبب اوزون مدت جوغرافيا ايله ژه ئولوژی آره سنده بر رابطه موجود

اولديغنىڭ بىلىنمە مەسىدەر . بويلا بر رابطة وقتيله قطعياً تصور ايديله ميوردى . بعضى اعتقادلر بوكا مانعدى . مثلاً مدنيت عالمى بر چوق عصرلر دنيانك آلتى بىك سنهك بر حياته مالك اولديغنه قانعدى . بوجهته ايلك ژە ئولوقلر بعضى حادثه لرى ايصاح ايدە بيلمك ايجون قشر ارضك اسكى تحوللرني ، صوك درجه سريع برشكده تگون ايتمش كوسترمك احتياحي ايله شيمديكى داها ساكن بردوراك تأسسندن مقدم وقوعه كمش حادثه لرك تسلسل نتيجه سنده ارضك شيمديكى يالكيز كچن عصر ايجنده بطائنه وقوعه كمش حادثه لرك تسلسل نتيجه سنده ارضك شيمديكى شكلنى آلديغى وجوغرافيانك ، ژە ئولوژينك تىمادى ايدوب كيدن يكى بر صفحه سى اولديغى آكلاشلىدى .

دنيانك هيچ كزلمە مش كورولمە مش يرلرني دولاشان بر سياح جوغرافيا
 افقلىرىنك توسعنه خدمت ايتمك وبزه شوراده شو ارتفاعده بر طاغ
 وظيفه لرى
 اوتوده شو طوله بر نهر ، بريده شو بويوكلكده بر اووا و يايلا
 بولونديغنى اوكرتمك اعتباريله نه درجه تقدير ايديلير ايسه ، اوزرندن يوزلرجه سياحلىك
 كلوب كچمش اولدقلى بر ساحه نك اشكالى داها دوغرى ، داها قطعى بر شكده
 توصيفه چايشان ومثلاً پك اى طانين بر نهر ك بوتون جريانى بويجه آلديغى نظام شكللرني
 وتابع اولديغى دورەلرى تفرعاتيله تثبيته اوغراشان بر جوغرافيا عالمك مساعيسى ده اوقادار
 تجيله لاي قدر . بوسى ، داغلر تپهلر آشمو ، قايالره طيرمانق ، چوللرك وبوزلى مملكتلرك
 مشقت ومحروميتلرينه قاتلامق ايجون لازم كلن بر بدن قوت وتحمل ايله اولچلمز . بونك
 معيارى ، اى مشاهده ايتىنى بيلن ، بويوك بر صبر وتأنى ايله دوشونن بر عقلى قوت دركه
 نهايت كورولن حادثه لرك حقيقى سببلرنده اك مهم عامللر اولان غير مرئى قوت وحادثه لرى
 اورتايه چيقارر . اولجه بر جوغرافيا شناسك وظيفه سى يالكيز « كيدوب كورمك » ايدى .
 بوكون « كورمك ودوشونمك » اك اساسلى وظيفه سى اولان جوغرافيا عالمى اولاكورمك
 اصوللرني بيلملى ، صوكره ده دوشونجه سى نتيجه لرينى تثبيت ايدە بيلملى . چونكه جوغرافيا شناس ،
 جوغرافيا حادثه لرينى يالكيز كندى شىخى استفاده واستعمال ايجون بيله جك دكلدر . اونك اك
 بويوك وظيفه سى تتبع ابتيكى حادثه لرى ديكر جوغرافيا عالملرينه وهر كسه اك دوغرى بر شكده
 طانيتق وبيلدirmek در . بونك ايجوندركه عموميتله ايصاحى بر توصيفك اختبارى بر توصيفه
 رجحانيتى اساسى اكثريتاه قبول ايدلمشدر . فى الحقيقه عصر ك جوغرافيا سى ايجون اك اى
 تطبيق اولنه بيله جك اصول ده بودر . بواصول ، اختبارى ده اولديغى كى حادثه لره دوغرىدن

دوغری به کیریله جکی یرده ، طولامباجلی یوللردن کچهرک کورولنی ، کورولمیلر اعانه سیله آکلاتمق شکیدر .

بر جوغرافیا عالمی کزدیکی اراضی اوزرینه نوط آلیرکن هر هانکی
بر شکل تثبیت ایتمک ایستدیکنده اولجه یایمش اولدینی تدقیق
و مطالعه لره ذهننده یرلشدیرمش و برر اسم ویرمش بولندیغی بر

اختباری و ایضای
اصولار

طاقم خیالی شکلره مراجعت ایدر . مثلاً اراضینک حقیقتیلی بر یرینی کوردیکی زمان :
« ایشته برته ! » دیر . طبیعی بو بالخاصه بوتپه یی اولجه کورمش اولدینی ایچون دکدر .
نده بشقه بریرده بوکا تمامیه بگزین برته کورمش اولدینی ایچوندر . بوکا سبب ، اولجه
نه وقت و ناصیل اولورسه اولسون ، بوکا بکزر و « ته » کله سیله افاده ایتدیکی حقیقتیلی شکلر
حقنده بر فکر صاحبی اولمش بولمنسی و بوکله ایله برلکده ذهننده ، طبیعتده بوکا تقابل
ایدن بر شکل کورر کورمز اونی در حال طانیه جق قادر صریح بر خیال محافظه ایتمش اولمسیدر .
بناء علیه جوغرافیا شناس کندی ذهننده تمرکز ایتمش اولان برشکله کافی درجه ده تقابل
ایدن بر منظر دقارشیدسند بولننجه « ایشته برته ! » دیر . اکر اوزون بر او یونتی یرنده بولنورسه
« ایشته بر وادی ! » دیه حکم ایدر . و بو ، بویله جه دوام ایدر .

ایشته هر هانکی بر تدقیق و تتبع سیاحتنه حیقان بر جوغرافیا شناسک ذهننه یرلشمش
اولان بومور فولوژی عنصر لرینک شکل و خیال لری ، عادتاً اونک ذهنی آلت و واسطه لریدر .
شو حالده اک ایی توصیف یاپه بیله جک اولان جوغرافیا شناس مشاهده و توصیف ایچون اک چوق
حاضر لانمش ، و کزوب کوره جکی منظره و حادثه لرده مختلف جوغرافیا عنصر لرینک هر بری
ایچون اک متفرع ، اک واسع شکل و خیال لری آلد ایتمک صورتیه اک چوق ذهن آلت
و واسطه لرینی تدارک ایتمش اولانیدر .

عینی وجهله بویله بر توصیفی اوقویه جق اولان بر جوغرافیا شناس ویا هر هانکی بر قارئ
عینی ذهنی آلت و واسطه لره مجهز بولنلی که « ته » کله سندن ارضک شکلنده اوزون بر کیرینتی
یری و « وادی » تعبیرندن طوپراغک بر حقیقتینسنی تصور و تخیل ایتمه سین . عکس تقدیرده
کزن و یازان جوغرافیا عالمک کوروب افاده یه چالیشد قلیغی اوقویان ویا دیگلیدنلر پک یا کلش
برشکله آکلامش اولورلر .

اختباری اصولده بو آلت و واسطه لر هر هانکی بر نظریه یه استناد ایتمز . ذهنی خیال لار

ایچون یالکیز وقتیه مشاهده ایدلمش شکلر و لاعلی‌التعین ویرلمش اسملر آ لیر . بالعکس
ایضاحی اصولده مطلقا بر نظریه‌یه تماس ایدن تعبیرلر قوللانیلیر . ذهنده کی شکل و خیاللر
هپ عمومی و معین قانونلره تابع اساسی و صفلردن آلمشدر . بواساسی و صفلر ، مختلف یرلرده و بر چوق
مد ققلر طرفندن پک چوق دفعه لر بویوک دقت و اعتنالرله یاپیللمش تدقیق و تتبعلرک محصله سیدر . مثلاً
اختباری اصولده هر هانکی بروادی ایچون یالکیز « وادی » کلمه‌سنی قوللانمقله مقصده وصول
ممکندر . فقط ایضاحی اصولده بو « وادی » کلمه‌سنک یانی صره « طولانی » ویا « عرضانی »
وادی یا خود « اساس » ویا « تابع » وادی کی تعبیرلر قوللانیلیر . دیگر بر مثال :
« ده‌لتا » و « وولقان » کلمه‌لری ایضاحی اصوللرده مستعمل تعبیرلردر . چونکه بو کلمه‌لر آ ز
چوق مضاف اولدقلری شکلک منشأی حقنده بر فکر او یاندره بیلیرلر . حال بوکه عینی مقامده
قوللانیه‌جق « اووا » ویا « تپه » کلمه‌لری تمامیه اختباری شکلده قالیر . بو حالده بر تتبع
سیاحتنه حقیقمازدن اول بری اختباری دیگر ایضاحی اولان بویکی نوع و واسطه‌دن عیا
هانکی‌سنی انتخاب ایتلی ؟ طبیعی ، شکلری سیاحک مشاهده ایده‌جکی حقیقی شکلری افاده‌یه
اک ای حاضر لائمش و او قویانلر و یادیکلینلر طرفندن اک قوللا یلقله آ کلاشیه‌جق اولانلری . . .
بونلر انجق ایضاحی اصوله عائد تعبیرلر اوله بیلیر . چونکه مختلف جوغرافیا شکل و حادثه-
لرینی وضوح ایله افاده ایتک و قارئک و یاسامک کوزی اوکنده بو شکلری حقیقته اک یاقین
صورته تجسم ایتدیرمک انجق بو تعبیرلرله ممکندر .

شکل و طرز عام
اصولر

علی‌الاطلاق اختباری و ایضاحی اولق اوزره ایکی شکلده طویل-
دیغمز جوغرافیا توصیف اصوللرینک یانی صره ، تقریر ویا اثره
ویریه‌جک شکل و تعقیب اولونه‌جق طرز اعتباریله ده مختلف
اصوللر واردر . بونلر تصویری ، استقرائی ، تحلیلی ، ترکیبی و موضعی اصوللریدر .
بو اصوللردن هر هانکی بریه حاضر لائان بر توصیف ، هر حالده عمومی اصوللر اولان اختباری
ویا ایضاحی شکللردن بری ایله یاپیلیر . بو صورتله مثلاً : تصویری اختباری ویا تصویری
ایضاحی ، استقرائی اختباری ویا استقرائی ایضاحی . . . الخ کی شکللر دوغار . بو شکللردن
هر برینک کندینه کوره بر محل استعمالی واردر . مثلاً : تصویری اصول ، اوزون و درین
بر تتبعک قطعی نتیجه‌لرینی تثبیتدن زیاده ، ایلک دفعه کورولن بر جوغرافیا ناحیه‌سنه یاپیلان
بر سیاحتی تعریف ایچون قوللانیه بیلیر . استقرائی اصوله کلنجه بونسبه بسیط اوصافه عائد
اولوب مشاهده ایدیلن بر چوق دلیللر واسطه سیله ردی امکانش بر نتیجه‌یه واریله بیلن هر هانکی

بر تتبعك ايضاحنده ايشه يارار . برچوق بر برينه ضد فرضيه‌لرک ايلري سورولمسی ممکن اولان وبونلر آره‌سندن اک سالم واک دوغريسنک کشف وارانئسی ايجاب ايدن يوکسک برتبعده اصول تحليلی اک موافقيدر . برچوق تتبعلر نتايجنک بر برلريه مقاييسه‌سی ، ترتيب وتصنيفی لازم کلدکده ترکیبی اصولی ترجیح ايديلر ومحدود ومعین بر ناحیه‌نک تتبعی مطلوب اولدینی زمان موضعی اصولی تطبیق ايديلر .

تصويری اصول تصويری اصولده اساس حادثه، مشاهده وملاحظه‌لری زمان صره‌سی ايله کؤستر مکن عبارتدر . برتبع سياحتی اشناسنده طوتیلان بر روزنامه بو طرز برتبع ایچون اک طبیعی بر شکلدر .

بویله بر روزنامه ، صاحبنک مشاهده‌لری قدار ، تصادف اولنان مشکلات والده ايدیلن موفقیتلرکی شخصی صاییلن سرگذشتلری وسياحت کندى مطالعه‌لرینی ده احتوا ایده بیلیر . بویله بر روزنامه دن دقت واهمیتله یاپیله‌جق اینی بر انتخاب سياحت ویا عالمک مشاهده ایتدیکی شکلر ووضعیتلر ویاپیلان تدقیقلر وتجربه‌لر و آلده ايدیلن نتیجه‌لر حقنده پک اینی بر فکر تولید ایده بیلیر . هله تقریرک ویا اثرک باشنده موضوع حقنده عمومی بر فکر ویرلمش و آلده ايدیلن نتیجه‌لرک اینی بر خلاصه‌سی یاپلمش اولور ایسه ، دیکله‌ینلر ویا اوقویانلر داها قولای موضوعی احاطه ایدر و آکلارلر .

بواصول توصیف جوغرافی اصوللرینک اک بسیطی اولمق اعتباریله یکی تتبعه باشلايان طلبه ایچون ، بر تقریر ویا بر تجربه مه‌مو آری حاضر لامق لازم کلدیکی وقت ، اک موفقیتله تطبیق ایديله‌جک بر اصول تشکیل ایدر . باخصوص مقصد بر مسئله‌ی درین درین تدقیقندن زیاده ، استفاده‌لی وجاذب بر موضوع اطرافنده فکرلری طوپلامقندن عبارت ایسه بو اصولدن آیرلمه‌لیدر . برچوق جوغرافیا جمعیتلرینک اجتماعلرنده اکثریتله ویریلن راپورلر بو طرزده حاضر لانیر .

جوغرافیا توصیف‌لرینی یکی قلمه آله‌جق دارالفنون طلبه‌لری هر حالده بواصولی بر کره تجربه ایتلیدرلر . آنجق بو صورتله درک طلبه بواصولک فائده ومزیتی حقنده بر فکر ایدینه بیلیر . بر طلبه ، تقریرینی بوشکلده حاضر لادقندن و ویردکدن صوکره ، سامعلری اوزرنده یاپدینی تأثیره ، آلده ایتدیکی نتیجه‌یه ومعرض قالدینی تنقیدلره کوره بر فکر پیدا ایتیش اولور . اکر طلبه ، کندیسنه ویریلن زمانه ته‌زینی صیغدیرمق ایچون ، بعضی شخصی

تجربه لرني اھمال ايدرك بونلردن بحث ايتمه مكه مجبوريت كورر ايسه ، بواصولده سامعلرك ، بوندن متولد تاثيرينه اشتراك ايتمه جكلرني كورمكه متسلي اوله بيلير . چونكه ديكله ينلر موضوعدن بر فداكارلق ايدلديكنك برطاقم قسملرك ترك اولونديغلك طبيعي فرقنده اولمازلر . مع مافيه تقرير نهايتنده بعضي سؤاللر ومناقشه لر آچيله جق اولور ايسه مقرر بو فرصتدن استفاده ايله احتياطاً آليقويمش اولديغني فكرلري ميدانه آتە بيلير . هر حالده تام بر تقرير ممكن دكل ايسه ، موضوعك ايجنده تام بر كل تشكيل ايدە جك پارچه لري حسن انتخاب ايتك وسامعك علاقه سني اويانديره جق شكلده بونلري منتظم بر تسلسله ربط ايتك ايجاب ايدر . بوتصويري اصول ، توصيف مه تودلرينك اك روحسزي اولمقله برابر اسلوبك صنعتكارانه اولمسنه ، جمله لك حسن ترتيبنه پك زياده اعتنا ايتك لازم كلير . علم آداملرينك افاده لرينه لازم كلديكي قدر اهميت ويرمدكلري ، وموضوعه ويردكلري فضله قيمت ياننده اشكالي اھمال ايتدكلري اوتە دن بري ادعا ايديلير . بوجهتله اسلوبك رنكسز و طائسز اولمه مسنه ، غير واضح ، جانسز قالماسنه اهميت ويرمليدر . اكر سامعلر ، طور و حركتلرندن زياده متعاقب چالشمه لري ايله موضوعه علاقه لرني ومقرر ك سوزلرني ديكله مكدن بر ذوق طويدقلى قادار استفاده ايتمش اولدقلى كوسترلرسه ، بونسبة تالي صاييله بيلن اھتمام ايجون مقرر ك صرف ايتمش اولديغني همت ، مستحق اولديغني مكافاته نائل اولمش ديمكدر .

استقرائي اصول استقرائي اصولك تصويريدن بللي باشلي فرقي ، حادثه وتجربه لك زمان صره سي ايله كوستريله جكي يرده ، اعتنا ايله تصنيف ايدلمش اولسي واك ساده وبسيط حادثه دن باشلانهرق وتدريجي بر صورتده يوكسله رك كيتدكجه داھا قاريشيق ، داھا كوچ مسئله لرہ تماس صورتيله ايلريلنمش ونهايتده موضوعك اك شايان دقت بر صورتده عموميلشديرلمش اولمسيدير . بواصولده شخصي وقعه ومطالعہ لك نسبة داھا آزي ري اولور . حادثه لك مشاهده ايدلديكي صره وألدە ايديلن نتيجه لك تثبيت اولونه بيلديكي آل نظر دقتہ آلماناز . اك مهم واك شايان دقت بعضي مثاللر تتبعك صوك زمانلرنده بولونمش اوله بيلير ، ياخود پك ممنونيت بخش بر نتيجه وتعميم ، تتبعك نسبة ايلك صفحه لرندە ألدە ايدلمش اولور . استقرائي اصولده بونلر طائيلوب بيلندكلري صره نك تماميله عكسي بر ترتيب اوزره كوستريلير .

استقرائي اصولك خصوصي قيمتي مقرر ك ، سامعلريني كندى مشاهداتندن ، ألدە

ایدیلن نتیجه لره دوغریدن دوغری یه سوق ایتسی کیفیتدر . بوده تصویری اصول کی هدفه دوس دوغری کیدن برطرزدر . یالکیز برنجیده فکرلر زمان صرهمی ایله ایلری سورولکلری حالد بوراده تحققلری صرهمی کوزهدیلیر . بو حالد بواصولک ایی محل تطبیقی ، پک فضلہ قاریشیق نقطه لری اولمیان وتعلق اولان حادثه لر قولایجه قابل مشاهدہ وتدقیق اولوب ، نهایتده کوستریلن نتیجه ، اوکا وارمق ایچون واسطه اتخاذا ایدیلن حادثه لرله کافی درجه ده تنور ایتمش بولنان مسئله لرک تشریحدر . اگر حادثه لر کافی درجه ده واضح اولمدقلری ایچون نظریه لر ایله توسیعه احتیاج کوسترلر ایسه ، یاخود آلدہ ایدیلن نتیجه قطعی اولماز و شبهه لی بر شکل آلیر ایسه ، یاخود دفعاتله اورتیه آتیلان تعمیملر سببیله قطعی برغایه یه وارمق ممکن اولماز ایسه او وقت اک دوغرو واسطه لرله چالیشان استقرائی اصول یرینه تحلیلی اصولک اقامه سی ایجاب ایدر .

استقرائی اصول اک ایی بر مدرسک درس لرنده تعقیب ایده جکی بر اصولدر . کندیلرینه درس تقریر اولنان طلبه ، تقریری یالکیز تعقیب ایتک و درسک نتیجه سنی و مدرسک واره جنی غایه نک تظاهرینی بکله مک و واریلن غایه نی ، بر سؤال و جوابه محل قالمق سزین اولدیغی کی قبول ایلک وضعیتنده بولونور . فقط سامعلر مقررک اقرانی ویا مافوقی یاخود تنقید حقنی حائز ایسه لرطبیعی ، بیلدیریلن نتیجه نک صحت و قوتی حقنده فکر وقناعتلرینی تبیلر ایتدیرملری لازم کلیر . بو حالد مقررک حادثات صفحه لرینی واردیرمق ایستدیکی نتیجه نی نهایتده دکل ، داها اول بیلیمک ایستلر . تاکه حادثه لر دن بحث ایدلیدیکی وقت بونلردن هر برینک ایلری سوروله جک نتیجه اوزرنده نه درجه ده بر مسند تشکیل ایده بیله جکی حقنده بر فکرلری اوله بیلسین . حال بوکه تمامیه استقرائی اصوله یاپلش بر تقریر اثناسنده سامعلرک تنقید ایچون حاضر لاملری ممکن دکلدر . چونکه تنقید ایدیله جک شیء کلدکلری کی کوستریلن منفرد حادثه لر دکل ، فقط بونلردن نهایتده حیثاریله جق نتیجه دره . هر حالد تنقید مطلوب ایسه استقرائی اصولی کوچوک بر تبدله اوغراته رق مبدأده غایت بسیط اوله رق وارلمق ایستن نتیجه دن بحث ایتک و صوکره نهایتده بو نتیجه نی دهامفصلاً ایضاح ایتک لازم کلیر .

بعضاً هفته لر ویا آیلرجه دوام ایدن بر تتبعک همان بر ساعت سوره جک بر تقریرده تکشینی لازم کله جکندن بو حالد سامعلرک دقتنی اک مهم نقطه لره طوپلایه جق صورتده موضوع ایچندن انتخابلر یاپلیدر . باخصوص بربرینی تعقیباً بیلدیریلن حادثه لر آره سند

آچيق و صريح و پك منطقي بر رابطه نك موجود اولمسنه اهميت ویرمليدر . بوندن ماعدا دقت اولونه جق بر نقطه داها واردر که اوده مقرر ، حادثه لری متسلسل بر طرزده افاده ایدوب کیدرکن واره جنی نتیجه نك سامعلر طرفندن کشف اولونه جق درجه ده ، حس ایدلمه مسیدر . بر مقرر ایچون نتیجه ده واره جنی و بر یکیلک اوله رق افاده ایده جکی بر نتیجه نك ، وقتندن اول ، سامعلر طرفندن کشفی قادار بویوک بر سقوط خیال اوله ماز . بو اصول ، مشاهده زمینی تشکیل ایدن اراضی اوزرنده کی تدقیقاتدن ، **تحلیلی اصول** ایلری یه سورولن مختلف فرضیه لر قادار کچن صفحاتی ، هیچ اولماز سه خطوط عمومیه سنده کوسترمک و بو فرضیه لر ایچنده اک زیاده موفقیت کوستره نی بولوب میدانه چیقارارق ممکن اولدیغی تقدیرده بو فرضیه یی تحقق ایتمش بر نظریه حالنه صوتمق ایچون قوللانیلیر . بونده اساس ، تحری و تتبع اثناسنده تصادف اولنان مثبت فکرلری میدانه چیقارمق و سامعینک نهایت ه آله ایدیلن نتیجه نك قیمت حقیقیه سی حقنده بر فکر انتقادی حاصل ایتسنه وسیله ویرمکدر . بر هندسه دعواسنده اولدیغی کبی بر جوغرافیا مسئله سنک تحلیلی اصول ایله تشریحنده ده ، ایضاحک واردیغی دعوا یالکیز نهایتده کوستریلیر . دعوا مسئله نك تشریحنه باشلانمادن اول سامعه بیلدیریلیر . شو صورتله که حادثه لر کوستریلیر ، فرضیه لر قورولور و نتیجه لر چیقاریلیرکن سامع دائما دعوایی کوز اوکنده بولوندیرر و اوکا کوره ایلری سورولن فکرلری اولچر و تقدیر ایدر . بو صورتله حادثه لر کوستریلیر و بونلرک ایضاحی مقصدیله اک مهم فرضیه لر ایلری سورولور . بو مختلف فرضیه لر دن آله ایدیلن مختلف نتیجه لر بویوک بر بی طرفی ایله قارشیلان شیریلیر و نهایت بونلردن برینک قبولی و دیکرلرینک ردی ایچون کافی درجه ده اساسلر و صاغلام سبیلر بولمغه چالیشیلیر . **تحلیلی اصولک اک اساسلی سجهیه سی استقرائی ویا دیکر توصیف اصوللرینک خلافتنه** اوله رق متحرینک تدقیق ایتدیکی مسئله اطرافنده کی ایلک ناتمام و دوغریدن دوغرییه قابل مشاهده حادثه لره مستند اولان قناعتلرندن باشلایه رق ، ماضیده و حالده کی بوتون حادثات سلسله سنک اک حقیقی بر عکسی اولدیغنه اینانیدیغی اک ادرا کلی شکلی بولوب اورتایه چیقارنجیه قادار ، کچر دیکر مختلف صفحه لری بررر میدانه و کسی وهر بریخی آیری آیری تدقیق و مناقشه ایتمک صورتیه ، کندی آله ایتدیکی قناعتی دیکرلرینه ده تلقینه چالیشمسیدر . بو اصولک چوق ادرا کلی اولمقدن بشقه بر فائده سی داها واردر . اوده شودر که طبیعی ، بر مقرر شو ویا بون نتیجه یه وارمق ایچون استناد ایتمش اولدیغی سبیلری سامعلرینه صریح بر شکلده بیلدیرمکه کندیغی و مساعیسنی

داها پارلاق بر صورتده طائمش اولور . صوكره بواصولده مقرر ، خطا احتمالي ربر بر
كوستردك بونلردن نه صورتله كنديني وقايه ايتمش اولديغني ده صراحة افاده ايتمش اولور .
بوصورتله منقدرله محتمل خطالردن قاجنلشمش اولديغني قناعاتلريني ده تلقين ايدر . بويله بر
تقرير ايلريلر كن ، مقرر فرضيه لردن برينه شخصي بر رجحاني اولديغني حس ايتديرمه مكه
غيرت ايتلي وتماميله بي طرف بر حاكم وضعيتنده قالملي در . هر هانكي بر نظريه بي مدافعه ايتمش
يا خود هر هانكي بر نتيجه نك سامعلري نزدنده مظهر قبول اولمسي تروج ايلسي دوغري
دكلدر . شو ويا بونظريه نك داها زياده قبولي ايجاب ايدجكي حسني ، بالذات حادثه لر
كنديلكندن القا ايتايدر . بوندن ماعدا شبهه لي قالان بعضي مسئله لر ك حلي ادعاسيله هر هانكي
ديكر بر متفكر ك نفوذينه صيغينمق ده دوغري اولماز . فقط اومتفكره عيني نتيجه بي قبول
قناعتني ورن حقيقتلره مراجعت ايله بونلري مثال اوله رق كوسترمك موافق اوله بيلير .

بواصول عيني نوعه عائد و بربرينه مشابهه بالجملة حادثه لر ك بر غروپ حالنده
تركيبی اصول تدقيق و تصنيفنده تطبيق ايديلير . بو حادثه لر جنس ونوعلرينه باقيه لر ق بر
آريه كتيريلير و ارضك نره لرنده وقوعه كلكلري نظردقته آليماز . بو جهته بو اصول
موضعي اصولك تماماً عكسيدر . في الحقيقة موضعي اصولده جنس ونوعلري هر نه اولور ايسه
اولسون عيني موقع ويا ناحيه ده حصوله كلن حادثه لري تدقيق ايجون قوللانييلير . تركيبي
اصولده موضوعلر ك بربرينه مشابه اولوب اولمقلرينه دقت ايديلير وبونك ايجون يا اختباري
ويا ايضاحي شكلر قوللانييلير . اكر ايضاحي شكل قوللانييلور ايسه ايضاحلر استقرااي ويا
تحليلي اصوللرله اولجه حاضر لانمش اولملي وبوصورتله حادثه لر عائد اثباتلر مقدماتي پلش وشمدي
دقت ايضاح اولنان حادثه لر ك يالكز تصنيفنه جلب ايدلمش اولملي . بوصورتله ايضاحلر ك
تكرار اثباتيله اوغراشلمغه لزوم قالمماز .

حادثه لر ك تصنيفنده تطبيق اولونه حق اساسه كلنجه اول امرده بوتون حادثه لر شامل
اولان وهيسي اوزرنده بويوك بر تاثير وعلاقه بي حازر بولنان عناصر نظردقته آليماز . مثلاً:
اشكال وعوارض زمينده ، وجه ظاهريده اك زياده اجراي تاثير ايدن قوت قايلر ك بنيه سي در .
بو حالده بنيه ايلك بر صنف آيرمق ايجون بر اساس تشكيل ايدر . وبوده بسيطدن مركبه
كچلمك اوزره ، بر طاقم تالي صنفلره آريلير . صوكره بنيه لرينه كوره آريلن شكلر هر حالده
روزكار ك تبدل سخونتك ، يا خود آقان صولر ، جموديه لر وياساحلارده طالغله رو مدوجذرلر
كي بر مؤثر خارجي به معروضدر . ايسته بنيه لر كوره آريلن شكلر ك بودفعه معروض

قالدقلری تاثیرلره و بوتایئرلر آلتنده آز ویاچوق تبدیل حال ایتمش اولملرینه کوره یکیدن تصنیفی ایجاب ایدر . داهای صوکره ، هرهانکی بر بنیه اوزرنده اجرای تاثیر ایدن هرهانکی بر قوت ، تاثیرینی یایمق ایچون زمان ایله مقید اولیشنه کوره اوچنچی بر تالی تصنیف داهای چیقار که اوده اوبنیه اوزرنده چالیشان قوتک واردینی تاثیر دوره سیدر . ایشته بو صورتله دوام اولونه رق تالی صنفلر برر برر تثبیت ایدیلر و هر صنف ایچون مثال اوله رق بر تیب آلینیر . بوتیب یا موجود حادثه و شکلردن بری یا خود تصورده قالان مخیل بر شکل اولابیلیر . بو حالد بونک دیا غراملره کوسترلمسی موافقدر . ترکیبی اصولده قوللانیان علمی تعبیرلر آره سنده سامعلرجه مملوم اولیانلر وار ایسه ، بوتعیرک علم اولدینی حادثه و یا شکلی رسملر ویا بسیط غرافیکلره اولجه کوسترمک ایجاب ایدر . بو حالد سامعلر حادثه و اوکا مضاف اولان اسم حقنده بر فکر صاحبی اولورلر .

جوغرافیا مسئلهلرینک تحلیل و تشریحی اصوللری آره سنده اکاهمیتلیدی
موضعی اصول و اک یوکسکی موضعی اصولدر . بوتون جوغرافیا مساعیسی هپ بوموضعی تعریف و توصیفی آله ایتک ایچون صرف اولنور . کوچوک بر علمی تنزه ویا بر سیاحت پک اعلا تصویر ی اصولله تثبیت اولونه بیلیر . و مشاهدده اولونان حادثه شخصی وقعهلره برلکده نوط ایدلدکلری صره ایله کوستریلیر . بالنسبه بسیط اولان و مختلف یرلرده تدقیق ایدیلن حادثهلر اوزرینه استناد ایدن مسئلهلر استقرائی اصول ایله وداها قاریشیق اولانلری تحلیلی اصول ایله و مختلف یرلرده کورولن و آره لرنده رابطهلر بولنان حادثهلر ترکیبی اصول ایله توسیع ایدیلیر . فقط بوتون بونلردن صوکره کرییه بر تدقیق قالیر که اوده برچوق جوغرافیا شکلرینک خصوصی بر طاقم هیئتلر حالنده و معین بر ناحیه ده کورونملرینک توصیفی در . ایشته بو طرز توصیفه موضعی اسمی و یریلیر . موضعی اصولده ایستنیر ایسه اختباری شکلده یایله بیلیر ، یا خود اختباری شکله عارضی اوله رق قسمماً ایضاحی شکلرده و یريله بیلیر . فقط جدی بر تبع ایچون جوغرافیانک کچیردیکی فلسفی انقلابلرله مترافق اولمق اوزره بالخاصه اعتنا ایله حاضر لانمش ایضاحی اصولک تطبیقی موافقدر . بو صورتله حاضر لانه جق بر درسدن استفاده ایده بیلملری ایچون طلبه لرک بوندن اولکی اصوللرله تمامیه استیناس پیدا ایلش اولملری ، وپک چوق ممارسه کورمش بولملری لازمدر . بر موضعی جوغرافیا تبعی اول امرده او محلك اوصاف ظاهر یسینی کوسترن قیصه بر تعریف ایله باشلاملی در . بو صورتله سامعلر ممکن اولدینی قادار اوساحه نک وضعیتی حقنده

ابتدائی بر فکر ایدینش اولورلر . عینی زمانده مطالعه ایدیلن ناحیه‌ی تحدید ایده بیلیمک اوزره بر خریطه حاضر لاملی و عمومی بر دیا غرامله سویلنن خلاصه واضحاً کوسترللی « بو مختصر مقدمه دن سوکره اصل موضوعه کیرملی . اورمانلره ، تارلالره ، کویلره ، یوللره و صنایعه قادار ایلرولندیکی وقت بونلر دائماً طبیعی چرچیولری ایچنده یرلی یرینه قونمالی . موضعی توصیفده اسم حاصلر ممکن مرتبه آز قوللانمالی . طانمین ، بیلنمین برطاقم کوی و اهمیتسز داغ ، تپه ، ونهر اسملرینی صره لامقده بر فائده یوقدر . اولاً طبیعی حادثه لر و شکلر یرلی یرینه کوسترلدکن و موضعلری ایجه آکلاشلدقن سوکره اسملر ، حادثه لره مضاف اوله رق سویلنیر .

جوغرافیا موضوعلری اوزرینه بر تقرر حاضر لایه جق طلبه نك اولاً تصویری اصوله مراجعت ایتسی ای اوله جغنی سویلش ایدك . بوكا علاوه دییه بیلیرزكه طلبه ترکیبی اصولی تجربه ایتمه دن تحلیلی اصولی و بوتون اصوللرك اك کوچی اولان موضعی اصوله کیرمزدن اول ترکیبی اصولی تجربه ایتلیدر . فی الحقیقی موضعی اصول اوزره چالیشه بیلیمک ایچون بوتون دیگر اصوللرده پك چوق تجربه لر یامش اولمق اقتضا ایدر ، ترکیبی اصول ایستر اختباری ایستر ایضاحی شکله توسیع ایدمش اولسون ، دائماً موضعی اصول ایچون حقیقی بر اساس تشکیل ایدر . طلبه توصیفلر ایچون نه قادار مجهز اولدیغنی و نه درجه یه قادار صلاحیت کسب ایده بیلدیکنی ترکیبی اصول سایه سنده اولچه بیلیر . بو صورتله درکه معین بر ناحیه یی توصیف ایچون حاضر لقلرینی اتمام ایدوب ایتمه مش اولدیغنی کورور . اوافق توصیفلری تصویری اصولله یاپدقن و بر برینه بکزه من حادثه لری ترکیبی اصولله تصنیف ایتدکن و بوممارسه لری دفعاتله سامعلر قارشیسنده تکرار ایدرك اصوللره ، اصطلاحلره کافی درجه ده حاکم اولدیغنه قناعت کتیردکن سوکره موضعی اصولك تجربه سنه کیریشه بیلیر .